

השתלמות פסיכולוגים.ות

הפרעות נפש קשות ומורכבות: חויה, תיאוריה וטיפול

באקדמית אחוה, בניין 7, אודיטוריום 702

רכזת ומפתחת: ד"ר רננה שטנגר אלון | 050-5786085 | renana.elran@mail.huji.ac.il

במסגרת ההשתלמות הסטודנטים/ות יכירו יותר מקרוב את החוויה הנפשית של אנשים המתמודדים עם הפרעות נפשיות קשות ומורכבות, בפרט הפרעות על הרצף הפסיכוטי. ההשתלמות תקנה היכרות עם החוויות הנפשיות והחברתיות של אנשים המתמודדים עם הפרעות קשות, ועם מגוון גישות תיאורטיות שמבקשות להבין את הדינמיקה הנפשית של אדם במצבי משבר והתמודדות ממושכת. דרך מפגש עם אנשי ונשות טיפול ומחקר מובילים ומובילות בתחום הפסיכוסה, נכיר דרכי טיפול והתערבות שונים – עבודה עם מצבי משבר אקוטיים במסגרת אשפוז, בית מאזן, קהילה טיפולית, פסיכותרפיה פרטנית, חשיבה שיקומית, התערבות מערכתית-משפחתית, דיאלוג פתוח, היבטים ביו-פסיכו-סוציאליים, עבודה רגישת תרבות ותמיכת עמיתים מבוססת ידע מניסיון חיים. ההיכרות עם תכנים אלו נועדה לסייע לאפשרות של הפסיכולוג/ית לפגוש אזורי נפש פסיכוטיים אצל המטופל/ת, הן במחלקה והן בקליניקה.

קהל יעד:

מומחים ומתמחים בפסיכולוגיה

ההשתלמות תוכר לגמול השתלמות. קבלת אישור הגמול מותנית בעמידה בדרישות הוועדה.

עלות:

במימון משרד הבריאות, השתתפות בתשלום דמי הרשמה בסך 300 ₪ מתמחים שיצרפו לטופס הרישום אישור התמחות עדכני ישלמו 200 ₪

מתכונת הלימודים: 8 מפגשים, ימי שני, בין השעות 09:00-14:30 במכללה האקדמית אחוה

מועדי המפגשים: 12.5.25, 5.5.25, 28.4.25, 31.3.25, 17.3.25, 3.3.25, 17.2.25, 3.2.25

גישה נוחה בתחבורה ציבורית, חנייה חינם

להרשמה לחצו כאן

במקרה ביטול, אין החזר של דמי הרישום

לפרטים נוספים: ורד אמיתי

vered_a@achva.ac.il

054-9600581

מפגש 1 - 3.2.2025 היסטוריה ואבחנות

9:00-10:30

ההיסטוריה של השיגעון ד"ר רננה שטנגר אלרן

ההרצאה תציג מבט היסטורי על דרכים שונות שבהן החברה תפסה שיגעון וטיפול באנשים שסומנו כמשוגעים, וכיצד תפיסות אלו השתנו לאורך השנים. נדון במודלים מסבירים שונים להבנת שיגעון, כגון תפיסות דתיות-רוחניות, מודלים רפואיים, גישות פסיכולוגיות, ביקורת חברתית ועוד.

10:45-12:15

החומרים מהם עשוי השיגעון - חלק א' ד"ר אביב שגב

בשפת היומיום שיגעון היא מילה פלואידית מאוד, אך גם השימוש במילה 'פסיכوزה' הוא לעיתים נזיל וגמיש. בהרצאה נעבור על הפנוטיפ של פסיכוזה כסימפטום כפי שמקובל לחשוב ולהבין אותו כיום, וכן נשבץ אותו בתוך רצף ההפרעות שמכילות תסמינים פסיכטיים.

13:00-14:30

החומרים מהם עשוי השיגעון - חלק ב' ד"ר אביב שגב

מאז היוולדה, מתנדנדת הפסיכיאטריה בין מודלים ביולוגיים-מוחיים לבין מודלים פסיכולוגיים. פסיכוזת, תסמין "הלב" של הפסיכיאטריה, מתנדנדת גם היא עם הפרופסיה. 150 שנות מחקר, ויש מעט מאוד עובדות שחוקרי המוח מסכימים עליהן. האם אנחנו מחפשים במקום הלא נכון? בדרך הלא נכונה? האם יש בכלל מה לחפש? השיעור יציע ניסיון לגשר בין המודלים הלכאורה סותרים, דרך היסטורית המחקר של פסיכוזת, ותיאורי מקרים שמדגימים את המורכבות הפנומנולוגית.

מפגש 2 - 17.2.2025 משבר נפשי מנקודת מבט תיאורית והומניסטית

9:00-10:30

פסיכוזת מפרויד עד לאקאן ד"ר יאיר צבעוני

בשיעור נכיר גישות פסיכואנליטיות מרכזיות ביחס לפסיכוזת ואת ההשלכות הקליניות שלהן. ננסה להבין את היחס בין המבנים הנפשיים והתפתחותם לבין תופעות של פסיכוזת ואת העירוב של גורמים חיצוניים ופנימיים בתהליכים אלו. נתמקד בהמשגה של לאקאן על פסיכוזת ועל הטיפול בה, ואת השינויים שהיא עברה עם פיתוח התיאוריה הלאקאניאנית.

10:45-12:15

משבר נפשי כמשבר קיומי ד"ר יאיר צבעוני

במשברים הנפשיים מופיעות בעוצמה גדולה שאלות בסיסיות על החיים האנושיים - שאלות על משמעות החיים, הסיבה שלהם, מה אמיתי ומה לא בעולם הזה ועוד. בהרצאה זו אדגיש את הערך הטיפולי של מתן מקום לשאלות אלו ועזרה בהתמודדות רצינית אתן.

13:00-14:30

עבודה עם פסיכוזת בבית מאזן ד"ר יאיר צבעוני

לתת מענה אנושי לבעיה אנושית. השיעור יעסוק בהיכרות עם העקרונות של עבודה בבית מאזן בתוך הקשר של קהילה טיפולית, ובהבנה של משבר נפשי ככרוך בהקשר החברתי והאנושי.

מפגש 3 - 3.3.2025 מצבי משבר אקוטיים ועבודת הפסיכולוג/ית בבית החולים

9:00-10:30

כשהשמש מתנפצת - התיאוריה של כריסטופר בולאס על סכיזופרניה אדם לאוב

ננסה להבין כיצד התיאוריה של בולאס על עצמי שמתרוקן כהגנה מפני המינד נותנת מקום לטראומה, לחיבור ולא ניתוק מהמציאות, ולחוויות אובדן של בני משפחה וחוסר יכולת להבין של מטפלים.

10:45-12:15

עבודה פסיכולוגית עם אנשים במצבים פסיכטיים במסגרת אשפוז במצבי משבר קיצוני אדם לאוב וד"ר נעמה שפרן

אשפוז פסיכיאטרי, בין אם בכפייה או מבחירה, הוא חוויה טוטאלית, שבה האדם ניתק מהקהילה ומהמערכת הטבעית שלו ונכנס למסגרת שבה מחד הוא מקבל מענה מלא לכל הצרכים הבסיסיים שלו, והוא משוחרר מחובותיו, אך מאידך הוא מאבד הרבה מהחופש שלו, והזהות שמכיר. במהלך הדורות מוסדות הטיפול הטוטאלי במשברים פסיכיאטריים קיבלו צביון רפואי, שבו הדגש הוא על מחלה, סימפטומים ותרופות. בהרצאה זו נציג את המשמעויות הפסיכולוגיות שבחווית האשפוז, ובאפשרויות ההתערבות שקוראות תיגר על הגישה הרפואית המצומצמת.

13:00-14:30

דיאלוג פתוח בעבודה עם אנשים במצבי משבר ועם רשת התמיכה שלהם אדם לאוב וד"ר נעמה שפרן

דיאלוג פתוח (Open dialogue) היא גישה מערכתית לטיפול במשברים נפשיים חריפים. השיטה מתבססת על עקרונות של טיפול משפחתי ומכוונת להתערבות בקהילה, עם הרשת החברתית של האדם. בהרצאה זו נסביר ונתרגל את העקרונות המרכזיים של הטיפול: ראייה מערכתית, כבוד, הקשבה והדדיות בין הצוות המטפל למערכת שבמשבר.

מפגש 4 - 17.3.2025 חוויות פסיכותרפיה עם האדם במשבר

- 9:00-10:30 מבט פנומנולוגי על חוויות פסיכותרפיה** ד"ר רננה שטנגר אלון
ההרצאה תבקש להעמיק את ההיכרות עם החוויה הסובייקטיבית של פסיכותרפיה ומצבי קצה נפשיים על ידי האנשים שחוו זאת בגוף ראשון. כיצד אפשר להתקרב אל חוויות פסיכותרפיה ולהתבונן בהן כחוויות קצה אנושיות? מהו עולם הדימויים והשפה שבה אנשים בחרו לתאר חוויות של שיגעון בניסיונם לכתוב את הנפש השסועה? מה מפחיד אותנו כאנשי טיפול, וכחברה, כאשר אנחנו פוגשים חוויות אלו?
- 10:45-12:15 התנסות בכלים דיאלוגיים במפגש עם אנשים במצבי קצה** אורנה וסרמן וד"ר רננה שטנגר אלון
במפגש זה נתנסה באופן חווייתי בכלים מעולם הדיאלוג הפתוח סביב המפגש עם אנשים במצבי קצה נפשיים. כיצד ניתן להיות בנוכחות עם האדם ורשת התמיכה שלו, להישאר במגע עם ריבוי קולות אצלי ואצל האחר, ולשאת אי ודאות.
- 13:00-14:30 שיח פסיכותרפיה כסיכוי לדיאלוג ולמשחק** אורנה וסרמן
שיח אישי דורש הסתנכרנות, למעשה בניית שפה אינטימית, מתוך קונוטציות ואסוציאציות המתהוות מתוך המפגש הזה. כשהשיח רווי באלמנטים פסיכותרפיים (או באלמנטים הנוגדים את הווייתו של אחד מבני השיח) האפשרות לשיח נעשית לאתגר של ממש. מטרת ההרצאה לחשוב על מצבים של שיח "פסיכותרפיה" כאפשרות לתקשורת שפוייה הפותחת מרחב למשחק וקרבה בינאישית.

מפגש 5 - 31.3.2025 מבט חברתי ורגיש תרבות על הפרעות קשות

- 9:00-10:30 סטיגמה, אי שוויון זכויות אדם ובריאות הנפש** פרופ' עידו לוריא
בהרצאה זו נדון בנושאים של סטיגמה ואי שוויון, המשפיעים על חייהם של אנשים המתמודדים עם תחלואה נפשית חמורה (SMI). כמו כן, נתבונן על היבטים רפואיים וחברתיים הקשורים לחייהם של המתמודדים ועל הקשר הדו-סטרי בין תחלואה נפשית לבין מצב סוציאקונומי, שכן אנשים עם תחלואה נפשית חמורה מתמודדים עם אי-שוויון סוציו-אקונומי (עוני), וכן מצבם הבריאותי גרוע יותר (יותר תחלואה ותמותה ביחס לקבוצת הגיל) ותוצאות טיפול גרועות יותר. ההרצאה גם תעסוק בנושא של זכויות אדם והפרתן, סביב התחום של בריאות הנפש.
- 10:45-12:15 המפגש הטיפולי עם האחרות - חרב הפיפיות של הרגישות הרב-תרבותית** ד"ר תמר אהרנסון
בהרצאה נכיר את פניה המגוונים של הרגישות הרב-תרבותית, דרך עמידה על חיוניותה אל מול סכנותיה. ניגע באחרות של המטופלים המורכבים ונתוודע לאתגרים שמציב בפנינו המפגש עם מטופלים שעולמם הרגשי, החברתי והתרבותי שונה משלנו. נשרטט קווים לדמותה של עמדה טיפולית אוהבת, רכה ומחזיקה, המדגישה את הדומה והקרוב, מבלי לשמוט את הרגישות, הכבוד והסקרנות לשונה ולרחוק.
- 13:00-14:30 מודל הרצף הטיפולי הסוציאלי לטיפול במשברים פסיכותרפיים** ד"ר תמר אהרנסון
בהרצאה אציג את "מודל הרצף הטיפולי" הלא-אשפוזי לטיפול באנשים הסובלים ממשברים פסיכותרפיים שפותח במרפאה לחרסי מעמד זכויות בחיפה. המודל מציע טיפול אינטנסיבי וממושך במטופלים בעת משברים פסיכותרפיים והן בעתות רגיעה ומהווה ציר ומסד קבוע בחיי המטופל, להחזקה והכלה רציפות ומשמש כמעטפת נפשית אוהבת, נוכחת ויציבה.

מפגש 6 - 28.4.2025 חשיבה מערכתית-משפחתית, שיקום והחלמה

- 9:00-10:30 "תנו לגדול בשקט": טיפול בצעירים שחוו משבר פסיכותרפיה ראשון** ד"ר שושנה דקל
התפיסה המתקדמת לטיפול בהפרעות פסיכותרפיה הוא גילוי מוקדם של סימנים פסיכותרפיים בקרב צעירים ומתן סיוע פסיכותרפיהלי על מנת לשנות מהיסוד את המסלול והפרוגנוזה של מחלות נפש קשות. טיפולים לצעירים שחווים סימנים פסיכותרפיים כוללים: טיפול אישי, משפחתי, שיקומי ופסיכיאטרי. על הטיפול לתת מענה לקשיים המתרחשים במקביל לפסיכותרפיה, כגון: שימוש בסמים, פגיעות מיניות, מחשבות אובדניות, סימפטומים שליליים והתנגדות לטיפול. ההרצאה תעסוק בהבנה של תהליכים התפתחותיים ומשפחתיים, וכן טכניקות טיפול חדשניות וייחודיות לאוכלוסייה ספציפית זו.
- 10:45-12:15 עקרונות השיקום הדינמי הכוללני** דני שטיינברג
השיעור יעסוק בהצגת קווי היסוד למודל השיקום הדינמי הכוללני המתקיים בקהילה הטיפולית במכון סאמיט. המודל מבקש לשלב בתהליך השיקום עבודה על התפתחות, מצב חברתי, כלים להתמודדות מעשית וחיזוק כוחות האגו. אתגר את ערכי המפתח המרכזיים העומדים בבסיס המודל השיקומי הדינמי וכן את המודלים שהשפיעו על עיצובו.
- 13:00-14:30 עקרונות השיקום הדינמי הכוללני - המשך** דני שטיינברג

9:00-10:30 "להיות פסיכותרפיסט מטעם המוסד והשב"כ" כמשברים פסיכטיים מהווים ביטוי קליני ל"פחד

מהתמוטטות" ד"ר אילן אמיר

להמשגותיו הקליניות של ויניקוט, בפרט אלו בהם המופע הקליני של "פחד מהתמוטטות" מתבטא כמשבר פסיכטי, ישנן השלכות תיאורטיות ופסיכותרפיות מרחיקות לכת. הרצאה זו תציג ותמחיש באמצעות תיאור טיפול את ההבנה שלי למשמעות הקלינית של המשגותיו התיאורטיות של ויניקוט, ואת המשמעות המורכבת של סביבה טיפולית מתאימה.

10:45-12:15

גישת ההחלמה בתחום שיקום אנשים המתמודדים עם מחלות נפש ממושכות ד"ר שרה דעאס עיראקי

ההרצאה תתמקד בהיכרות עם פרדיגמת ההחלמה בבריאות הנפש, הכוללת החלמה קלינית, החלמה תפקודית, החלמה חברתית והחלמה אישית. נכיר את תחום השיקום הפסיכיאטרי ואת האופן שבו מערך השיקום מציע תמיכות סביב תחומי חיים שונים כגון דיור, תעסוקה, השכלה, פנאי, הורות ומשפחה, ובכך מקדם את תהליכי ההחלמה של אנשים המתמודדים עם קשיים נפשיים ממושכים.

13:00-14:30

ניהול מחלה והחלמה בחברה הערבית ד"ר שרה דעאס עיראקי

בשנים האחרונות הולכת וגוברת המודעות לצורך בהתאמה תרבותית של התערבויות מבוססות על ראיות (EBP) בבריאות הנפש. בהרצאה נתאר את תהליך ההתאמה התרבותית של התערבות "ניהול מחלה והחלמה" (IMR) ונתייחס למאפיינים הייחודיים בניהול מחלה והחלמה בחברה הערבית בישראל.

9:00-10:30

האם הפסיכויט "דובר אמת"? : ר.ד. ליאנג והפנומנולוגיה של החוויה הפסיכוטית ד"ר עמרי אברמוביץ'

בהרצאה ניגע ביסודות האקזיסטנציאליסטיים והפנומנולוגיים בתיאוריה של הפסיכיאטר והוגה הדעות ר.ד. ליאנג, ונבחן את תפיסתו הייחודית בנוגע לחוויות הפסיכוטיות.

10:45-12:15

להקשיב לכל הקולות: היכרות עם גישת רשת שומעי הקולות - Hearing Voices Network ד"ר רננה שטנגר אלרן

ההרצאה תעסוק בחיבור בין טראומה ובין פסיכوزה, ובגישה של תנועת שומעי הקולות שצמחה מתוך שותפות בין בעלי ידע אישי לגבי חוויות קצה לבין אנשי מקצוע. ננסה להתקרב לחוויות של שמיעת קולות וכן של חוויות לא שגרתיות אחרות. כמו כן, נכיר כלים ואסטרטגיות לעבודה עם חוויות אלו בהשראת גישת רשת שומעי הקולות.

13:00-14:30

מבט אינטגרטיבי על טיפול בפסיכוזה וסיכום הקורס ד"ר רננה שטנגר אלרן

בשיעור המסכם של ההשתלמות נתבונן על הגישות השונות שפגשנו להבנה של פסיכוזה ולטיפול באנשים החיים עם חוויות אלו. נחשוב על האפשרות לאינטגרציה בין השפות השונות בניסיון לפגוש את האדם המתמודד עם מצוקות נפשיות קשות בנקודות שונות בחייו ולכלל אורך הרצף בין משברים אקוטיים לבין חיים מלאים בקהילה.

על המרצים/ות (לפי סדר ההרצאות):

ד"ר רננה שטנגר אלרן פסיכולוגית, מלווה דיאלוגית, אשת שיקום ומדריכה צוותי שיקום, מרצה בביה"ס לעבודה סוציאלית באוניברסיטת תל-אביב, במסלול לתואר שני במדעי הבריאות והשיקום הקריה האקדמית אוננו, ובביה"ס הארצי לשיקום שילוב והחלמה בבריאות הנפש.

ד"ר אביב שגב MD – מומחה לפסיכיאטריה, פסיכותרפיסט, מנהל מרכז "מיתרים" לאבחון וטיפול בהפרעות פסיכוטיות במרכז לבריאות הנפש שלוותה, עמית חוקר באוניברסיטת KCL באנגליה.

ד"ר יאיר צבעוני פסיכולוג קליני מדריך, אנליטיקאי לאקאניאני, מנהל פיתוח בית סוטרית השרון בכפר יונה, מנהל מקצועי עמותת סוטרית, עובד בקליניקה פרטית.

אדם לאוב פסיכולוג קליני מדריך, מלווה דיאלוגי, מטפל במחלקה לאשפוז יום בביה"ח כפר שאול, עובד בקליניקה פרטית.

ד"ר נעמה שפרן פסיכולוגית קלינית מדריכה, מלווה דיאלוגית, מטפלת במחלקה הפתוחה בביה"ח כפר שאול, עובדת בקליניקה פרטית.

אורנה וסרמן פסיכולוגית קלינית מדריכה, פסיכואנליטיקאית מנחה בחברה הפסיכואנליטית בישראל, מרצה באוניברסיטת תל-אביב.

פרופ' עידו לוריא MD – MPH פסיכיאטר, פסיכותרפיסט, מנהל מרפאת מבוגרים במרכז לבריאות הנפש שלוותה, יו"ר החברה לבריאות הנפש בקהילה-הר"י, מרצה בכיר בחוג לפסיכיאטריה באוניברסיטת תל-אביב.

ד"ר תמר אהרונסון פסיכולוגית קלינית, מרצה בביה"ס לטיפול יעוץ והתפתחות האדם באוניברסיטת חיפה, מנהלת המרפאה הפסיכיאטרית-פסיכולוגית לחסרי מעמד וזכויות בחיפה.

ד"ר שושנה דקל עובדת סוציאלית, מדריכה ומטפלת זוגית ומשפחתית מוסמכת, מנהלת תכנית נויגייט בת-ים של עמותת אנוש, מרצה בחוג לעבודה סוציאלית באוניברסיטת בר-אילן, עובדת בקליניקה פרטית.

ד"ר אילן אמיר MD פסיכיאטר, פסיכואנליטיקאי מנחה בחברה הפסיכואנליטית בישראל, יו"ר עמותת "לכל נפש" – פסיכותרפיה אינטנסיבית במרפאות ציבוריות, מדריך, מלמד ומרצה במסגרות שונות על הפסיכותרפיה הפסיכואנליטית במטופלים הסובלים מהפרעות נפשיות קשות.

דני שטיינברג פסיכולוג קליני, פסיכולוגי ראשי ומנהל מקצועי של מכון סאמיט בירושלים.

ד"ר שרה דעאס עיראקי מרפאה בעיסוק, מומחית שיקום פסיכיאטרי בחברה הערבית, מנהלת בית הספר הארצי לשיקום שילוב והחלמה בבריאות הנפש בקריה האקדמית אוננו.

ד"ר עמרי אברמוביץ' PhD, עובד סוציאלי קליני ופסיכותרפיסט, מומחה בתחום שיקום חסרי בית בקהילה ובעבודה עם מצבי קצה נפשיים. עובד בבית מאזן "בית סוטרית" ובקליניקה פרטית בתל-אביב.

